కొడుకు ఒంటిమీద చెయ్యివేసి చూసింది అరుణ. జ్వరం ఏమీ తగ్గలేదు. ఇంకా ఎక్కువయిందేమోనని అనుమానం వేసింది. ఆమెకు ముచ్చెమటలు పోసేయి. బయటికి వెళ్లి చూసింది. ఎవరిని పిలుద్దామన్నా ఎవరూ లేరు.

ఆ అద్దెకొంపలో ఇటుపక్కనున్న స్కూలు మాస్టారు స్కూలుకి పోయేరు. అతడి భార్య పుట్టింటికి పోయింది. అటువేపున ఉండే టైలరు తన దుకాణానికి పోయేడు. అతడి పెళ్లాం లేచిపోయింది. ఈ ముందువా మేడఇంట్లో అద్దెకున్న మరొక సంసారం మొగుడు వదిలేసిన ఒక స్త్రీ, విధవతల్లితో, భర్త వల్ల సంక్రమించిన రోగాలతో మూల్గుతూ పడుకొని

ఉంది. ఆమెకు కుష్ఠురోగం సంక్రమించిందేమోనని అనుమానం. ఆమె విధవతల్లి కూతురుని, ఇద్దరు మనమల్ని పోషించడానికి ఏరింటా, వారింటా పిండి విసరడం, వంటపనులు చేసిపెట్టడం మొదలయినవి చెయ్యడానికి పోయింది. ఇద్దరు మనమలు భుజాన జోలి వేసుకుని ముష్టికి పోయేరు బ్రాహ్మణ పిల్లలు, అందులోనూ వారి దీనస్థితి అందరికీ తెలుసును కాబట్టి, బియ్యమో, కూరో, కాయో ఎవరికి తోచింది వారు ఆ జోలెల్లో పడేస్తారు. వీరుకాక ఇద్దరు కాలేజీ కుర్రాళ్ళు అద్దెకుంటున్నారు. వాళ్ళంతా కాలేజీకి పోయేరు.

ఆమెకేమీ పాలుపోలేదు. కొడుకు పక్కని వెళ్ళి కూర్చుంది దీనవదనంతో.

ఎండిపోయిన బావిలో అట్టడుగున ఉన్న ఎండి వాడిపోయిన చిన్న మొలకలా అడుక్కి దిగిపోయిన నులకమంచంలో మాసిపోయి, చీలికవాలికలైన పరుపు మీద పడిఉన్నాడు కొడుకు భాస్కర్. ఆరేళ్ళు ఇంకా నిండని అతడి పసిముఖం జ్వరంవల్ల, నీరసంవల్ల ఎండి వాడిపోయింది. కళ్ళు బరువుగా మూతలుపడిఉన్నాయి. అతడి ఒంటిమీటున్న వాలడానికి ప్రయత్నిస్తూ రొద చేసే ఈగల్ని ఒక పాత పత్రికతో తోలడానికి శ్రమ పడుతూంది అరుణ.

అరుణ నుదుట కుంకుమ లేదు. అది బాబు పుట్ట గానే చెరిగిపోయింది. చేతికున్న గాజులు పగిలిపోయేయి. ఆమె సౌభాగ్యం భర్త బూడిదతో కలిసి అనంతవాయువు లలోకి ఎగసిపోయింది. ఆమెకు మిగిలింది భాస్కర్ ఒక్కడే. తండ్రి తనకున్న ఒక్క కూతుర్ని అభాగ్యుడి చేతిలో పెట్టి, క్షయతో బాధ పడి, స్కూలు మాస్టారు ఉద్యోగపు బరువు ఇంక మొయ్యలేనని కన్నుమూసేడు. తల్లి రసి కనలేక, రక్తంలేక చచ్చి పోయింది. ఇప్పుడు మిగిలింది అరుణ, కొడుకు భాస్కర్. కాని వెలుగే లేదు. ఆమెకు అగపడుతున్న దంతా చీకటి. ఆమె జీవితాన్ని అలుముకున్నదంతా దుఃఖం, దైన్యం, నిరాశ.

మాతిలాటి ఆ మంచంలో బాబు ఇటూ అటూ కదిలేడు. అతడి పెదవులు అస్పష్టంగా కదలాడేయి. బాబు కలవరిస్తున్నాడు. వాడేం కలవరిస్తున్నాడో ఆమెకు తెలుసు.నిన్నటినించీ అదే కలవరింపు...“అమ్మా! బొమ్మ! ... అమ్మా! నాకా బొమ్మ కావాలే ఇవ్వవూ?” అని.

ఆరోజు ... ఆరోజు సాయంత్రం స్కూలునించి వస్తూనే అన్నాడు బాబు, హడావిడిగా, స్కూలు పుస్తకాలు లేబిలుగా వాడుతున్న పింపిరివట్టిన ట్రంకుమీద పడేస్తూ — “అమ్మా, రెడ్డిగారింట్లో జపానుబొమ్మ! ఒకటుందమ్మా. ఎంత బావుందను కున్నావ్! కీ ఇవ్వగానే తల ఊపుతూ డాన్సు చేస్తుందే!” చేతులూపుకుంటూ బాబు అంతా చెప్పేడు. తనూ, రామం అలా వెళుతూఉంటే, రెడ్డిగారు పిలిచి, చాకలేట్లు ఇచ్చేరు. టేబిల్‌మీద వాళ్ళిద్దరికీ ఈ జపాను బొమ్మ కనిపించింది. కళ్ళప్పగించి దానివేపు చూస్తూ నిల్చుండిపోయేరు. రెడ్డిగారు నవ్వుతూ ఆ బొమ్మ తీసి కీ ఇచ్చి ఆడించేరు.

అది జపానుదేశపు గెయిషాబొమ్మ. కళ్ళు, తల, చేతులు ఊపుకుంటూ డాన్సు చేసిందట. భాస్కర్ దాన్ని

ప్రాణంలేని బొమ్మలకోసం పసివారు కలవరిస్తారు. ప్రాణాలున్న బొమ్మలకోసం పడుచువారు తహతహపడతారు. కాని, ఇదికూడా ఒక్కొక్కప్పుడు తారుమారయి విషాదాశ్చర్యాలతో విభ్రాంతి కలిగిస్తుంది!

ముట్టుకొనికూడా చూసేడు. “ఎంత బావుందను కున్నావమ్మా బొమ్మ! అబ్బ!” అని అంతా చెప్పి, “నాకా బొమ్మ కావాలే!” అని నసిగేడు. అరుణ నవ్వేసింది. “అలాటి బొమ్మలు మనకెలా వస్తాయి బాబూ? నీకెన్నో బొమ్మలున్నాయి కదూ? వాటితో ఆడుకో” అనేసి ఆ సంగతి మరిచిపోయింది.

కాని, బాబు మరిచిపోలేదు. ఆ బొమ్మ అతడి మనస్సులో పీఠం వేసుకుకూర్చుంది. రాత్రి, పగలు అతడి ఆలోచనలలోని భాగమైపోయింది. గెయిషా అతడి ప్రియురాలుగా మారిపోయింది.

మనిషి పెరిగి పెద్దయ్యాక, మనిషికి రెక్కలొచ్చాక నిజమైన ప్రాణమున్న బొమ్మలతో ఆడుకుంటాడు. అవి అతడి మనస్సుని ఆవహిస్తాయి. వాటిని ప్రేమిస్తాడు; ద్వేషిస్తాడు. వాటికోసం ఏడుస్తాడు; నవ్వుతాడు. అవి లేకపోతే బతకలేనను కుంటాడు. పసితనంలో అతడి మనసుని ఆక్ర మించుకొనేవిమాత్రం ప్రాణంలేని బొమ్మలు. అవే అతడి కలలు; అతడి ప్రపంచం. బాబు మనస్సులో నిండింది ఆ బొమ్మే. అదే అతడి ప్రపంచం అయింది. ఆ బొమ్మని మరిచిపోలేకపోయేడు.

బాబు కలవరించేడు. “అమ్మా, నాకా బొమ్మ కొని ఇవ్వవూ? నేనే దానికి కీ ఇస్తానే.”

అరుణ కొడుకు ముఖంలోకి చూసింది. అతడి ముఖం తెలుపుదేరిపోయి వాడి దీనంగా ఉంది. ఆమె కళ్ళు చెమ్మగిల్లేయి. ఏంచెయ్యడానికీ పాలుపోలేదు. రెండురోజులయి వచ్చిన జ్వరం ఎక్కువవుతోందేకాని తగ్గలేదు. నిన్నటినించీ బొమ్మనిగురించి ఒకటే కలవరింతలు!

ఆమె బాబుని కుదిపి పిలిచింది బాధగా. “బాబూ, జావ తాగుతావా. తండ్రీ, లే నాన్నా!” ఆమె అందమైన, విశాలమైన కళ్ళవెంబడి నీరు ఆమె బంగారు చెక్కిళ్ళ మీదుగా జారి నేల రాలసాగింది. ఆమె ఒత్తయిన ముంగురుల్లు ముందుకు వాలి ముఖాన్ని కప్పేయి. అతడి ముఖాన్ని చేతులలో ఇముడ్చుకొని అతడి చెక్కిలికి తన చెక్కిలి రాసి ఏడ్చింది.

తనకి బతుకులో మిగిలింది బాబు ఒక్కడే. తన చీకటి బతుకులో జ్యోతి తన కొడుకు. వీడికోసమే తను బతికిఉన్నది. తనకి మరే కోరికలు, వాంఛలు, సంతోషంకోసం ఊహలు లేవు. తన అందమైన ఒంటిని చూస్తే తనకే రోత పుడుతుంది. అతను పోయాక తన అందానికి అర్థం ఏమిటి? ఈ ఒంటికీఅందం ఇచ్చి, దేవుడు తననెందుకు మోసంచేసేడు? ఈ అందం లేకుండా బాబుమీద తనకుండే అపార వాత్సల్యాన్నిమాత్రం ఈ దేహం వ్యక్తీకరించగలిగితే తనకెంత

నేమాని వెంకటలక్ష్మి

శాంతిగా ఉండును!

నాలుగేళ్ళక్రితం, ఆరోజున, రక్తపుమడుగులో మునిగిన తన భర్త శవాన్ని తెచ్చి ఇంట పడేసేరు హాస్పిటల్‌నించి. బాబుకి పాలుపడుతూంది తను. ఆదరా బాదరాగా పరిగెత్తుకువచ్చి చెప్పేరు, హాస్పిటల్‌లో తనభర్త పడిఉన్నాడని. షిప్‌యార్డ్‌లో క్రేన్‌కింద పని చేస్తూఉండగా ప్రమాదం, రక్తపుమడుగు, హాస్పిటలు, పోలీసులు—ఆఖరికి మృతదేహం తన ఇంటిముందు! తన సర్వస్వం అతడే అనుకొని, అతడే తన దైవం అనుకొని ప్రాణప్రదంగా ప్రేమించిన తన భర్త దేహం! ఆ దేహంలోని ఆయనేరీ? ఎక్కడికి పోయేరు? ఎక్కడికి పోయేరండీ నన్నొదిలి? మీరు లేని నా బతుకేం కావాలి? నేనెందుకు బతకాలి? భర్త దైవం అంటారే? దైవానికి చావు ఎలా సంభవం? ఈ ఒంటిలోంచి తప్పించుకొని మీ రెక్కడికి పోయేరు? ఆమె ఆ ప్రాణంలేని దేహం మీదపడి ఏడ్చి, స్పృహ పోగొట్టుకుంది. ఆనాటినించీ ఆమె మనస్సులో ఉండిపోయింది ఆ ఆక్రందన. నిద్రాహారాలు మాని కొన్నాళ్ళు గడిపింది. గాజులు గోడకేసి కొట్టి పగలగొట్టింది, రక్తాలు కారేటట్టు. తన ఒంటి మీద తనకే ద్వేషం, రోత పుట్టేయి. ఒంటిని ఎండ కట్టి, దేవుడు దానికిచ్చిన మెరుగు, అందం హరింప జెయ్యడానికి చాలా ప్రయత్నించింది. తలకి చమురు రాసుకోడం, అద్దంలో తననితాను చూసుకోడం మానింది. అయినా, నిక్కృష్టమైన అందం తన ఒంటిని వదలదు. అద్దంలో తననితాను చూసుకోకపోయినా, ఎవరెదురుపడినా వాళ్ల కళ్ళలో తన అందం తనకు కనిపిస్తుంది. ఆమెకుంచించుకుపోతుంది. తనవొక స్త్రీగా కాకుండా, ఒక మాతృమూర్తిగా, తన కొడుకుమీద తన కుండే అపార వాత్సల్యానికి ప్రతిరూపంగా వారి కళ్ళలో తనరూపం కనిపించాలి. వారికి తనెందుకలా కనిపించదు? తన అందం! దాన్ని రూపుమాపుదామని ఎంత ప్రయత్నిస్తే అది అంత ఎక్కువౌతూంది. దీనికి మార్గాంతరం ఏమిటి?

బాబుని ఆ రెడ్డిగారు ఎందుకు పిలవాలి? ఎన్నో సార్లు బాబు అన్నాడు, రెడ్డిగారికి బాబంటే ఎంతో అపేక్ష అని. ఈ ఇల్లు రెడ్డిగారిది. మేడభాగంలో ఉంటున్నాడు. ఎప్పుడు మేడ వరండామీదే పచార్లు చేస్తాడు. బాబు ఎప్పుడు బయటికి వెళ్ళినా పలకరిస్తాడు. చాకలెట్లు విసురుతాడు. తను పనిఉండి బయటికి వస్తే ఎప్పుడూ ఎదురుగా మేడమీద అతడు ఉండడం చాలాసార్లు గమనించింది.

అతను తాగుతాడని, బుద్ధి మంచిదికాదని అందరూ అనుకుంటారు. ఎందుకు పెళ్ళి చేసుకోలేదో ఎవరికీ తెలీదు. అప్పుడప్పుడు ఎవరో ఆడవాళ్ళు, వీథివైపు నుంచి మేడమీదికి వచ్చిపోతూఉంటారని వినికిడి. ఒకటి రెండు సార్లు కిటికీలోనించి విద్యుద్దీపాల వెలుగులో ఏదో స్త్రీరూపం కనిపించి మాయమయినట్టనిపించింది. అతడంటే ఆమెకు భయం. అతడున్నప్పుడు గదిబయటికి రావడానికే భయం. ఒళ్ళు కంపరం పుడుతుంది. కుంచించుకుపోతుంది. అతనంటే అసహ్యం, కంపరం పుట్టుకువస్తాయి. బాబుని ఎందుకు మచ్చిక చేసుకోవాలి? పైగా అభం, శుభం ఎరగని కుర్రాడ్ని? ఎన్నో సార్లు తను బాబుని కోపపడింది. అతను మంచివాడు కాడని చెప్పింది. కాని వింటేనా? లక్ష ప్రశ్నలు.

ఎందుకు మంచివాడుకాడు? అతను చాలా మంచివాడు. తనంటే ఎంతో ఇది అతనికి. చాకలెట్లు, పిప్పరమెంట్లు ఇస్తాడు. బుగ్గమీద చిటికవేసి ముద్దుపెట్టుకుంటాడు. ఇంజినీరు వౌతావా? డాక్టరు వౌతావా? అని అడుగుతాడు. "అతను చాలా మంచివాడమ్మా. నే నంటే ఎంతో ఇది" అని బాబు అంటాడు. తనేం చెబితే నమ్ముతాడు. కాని తనకు బాగా తెలుసు. ఎలా తెలుసు? ఏమో తనకి తెలీదు. తనకి తెలీకుండానే తెలుసు అతని గుణం మంచిదికాదని. ఏ గుణం? అతనికున్న మంచి గుణాలు మంచివి కావా? చెడ్డగుణాలు మంచివి కావా? ఏది మంచి, ఏది చెడు? అతనికి రెండే రెండు గుణాలు చెడ్డవి. తాగుడు, మరొకటి... తను అనుకోడం పాపం. అవి ఉండడంవల్ల అతను చెడ్డవాడా? అవును. అవి లేకపోతే అతను మంచివాడా? ఏమో, అవచ్చు. కాకపోవచ్చు. తనకెలా తెలుసు అతనికా దుర్గుణాలున్నాయని? తెలుసు. తను వింది, వాళ్ళూవాళ్ళూ అనుకోగా. వినాలని వినలేదు. కాని వింది. అదీకాక తనెప్పుడు బయటికివచ్చినా అతను మేడ వరండామీదే నిల్చుంటాడు. మెరుపుల్లా మెరిసే మాయమైన ఆ వంచెల అంచులు? ఆ బుజావు చాలదా? ఇంకా... బాబుని ఎందుకు మంచి చేసుకుంటున్నాడు? మంచికే మంచి చేసుకుంటున్నాడో, చెడ్డకే మంచి చేసుకుంటున్నాడో తెలుసా? చెడ్డకే. తనకి తెలుసు. అతను మంచివాడు కాడు. ఏం చెడ్డ? ఏం చెడ్డ, తనతో మాట్లాడాలని. తనతో...

ఈ ఊహ ఆమె మనసుకి ఛెళ్ళునతగిలి తీవ్రమైన గాయాన్ని చేసింది. శరీరాన్ని జీవరహితంగా చేసింది. స్తంభింపజేసింది. ఆ స్తబ్ధతలో, జడస్థితిలో భాస్కర్ కలవరింతలు ఆమె చెవిని పడలేదు. భాస్కర్ కలవరిస్తున్నాడు. "నాకా బొమ్మ కావాలమ్మా... నాకు తెచ్చి ఇవ్వవూ? నే నొక్కణ్ణే దాంతో ఆడుకుంటాను. ఎవర్నీ రానివ్వను. ముట్టుకోనివ్వను."

ఈ బొమ్మే ఎందుకు కావాలి బాబుకి? ఈ బొమ్మే వాడి మనసులో ఎందుకు తిష్ఠ వేసుకుంది? ఆ బొమ్మని ఎందుకతడు బాబుకి చూపించాలి, అలా పోతూఉంటే పిలిచి? కిచ్చి వాడి పసిమనసు ముందు ఎందుకాడించాలి? కొను, అతనికి తెలుసు, ఆ బొమ్మకోసం బాబు కలవరిస్తాడని, తనని వేధించుకుతింటాడని, తను వెళ్ళి అతణ్ణే ప్రాధేయపడుతుందని.

ఛీ, తనకెందుకీ ఊహలు? అతడి కటువంటి ఊహలుంటే తనకేం? కాని, బాబు మనసుతో ఆడుకొనే హక్కేముంది అతడికి? బాబు మనసు తన మనసుతో ముడిపడిందని అతడికి తెలుసు. తెలిసి ఆ లేతమనసుని లొంగదీసుకుంటే... తను...

బాబు కలవరింతలు ఆమెకిప్పుడు వినిపించేయి. అతడి వెక్కిలికి తన వెక్కిలి అవించి, ఏడుస్తూ అంది అరుణ: "ఆ బొమ్మే నీ కెందుకు కావలిసివచ్చిందిరా, తండ్రీ? అటువంటి బొమ్మ నే నెక్కణ్ణుంచి తెచ్చేదిరా, నాన్నా? మూడు రోజులయి జ్వరం పెట్టుకొని, అదే కలవరింతలా? జావన్నా తాగకుండా ఎండిపోయేవే, నా బంగారుకొండా! పోసిన మందన్నా ఒంటపట్టదే! నీ గతేంకానురా, బాబూ? నీకోసమే ఈ ప్రాణాలున్నాయిరా నా కొండా!" అరుణ వెక్కివెక్కి ఏడుస్తూ కొడుకు పక్కని కూలబడింది. మాసి, చిరుగులుపడ్డ ఆ చీరలో మట్టిలో దాగిన మేలిమిబంగారంలా ఆమె శరీరం మెరిసి పోతూంది.

స్కూలునుంచి మొన్న వస్తూనే, "అమ్మా! ఒంట్లో బావులేదే. జ్వరం వచ్చినట్టుందే!" అన్నాడు బాబు. ఒంటిమీద చెయ్యివేసి చూసింది. ఒళ్ళు మరిగిపోతూంది. వెంటనే మంచంమీద పడుకోపెట్టి దుప్పటి కప్పింది. వీధిలోనే ఉన్న డాక్టర్ పిచ్చిరాజుగారి హాస్పిటల్‌కి వెళ్ళి మందుతెచ్చి పోసింది. జ్వరం హెచ్చవుతూ వచ్చిందేకాని తగ్గ లేదు. నిన్న డాక్టరుగారు వచ్చి చూసి వెళ్ళేరు. మాత్రలిచ్చేరు. జ్వరం తగ్గ లేదు. కలవరింతలు విని, "బొమ్మేమిటి?" అని డాక్టరడిగేరు. తను చెప్పింది. "తెలివి వచ్చినప్పుడు అటువంటి బొమ్మదన్నా చేతులో పెట్టండి మేలుంటే" అని అతనన్నారు.

ఎక్కణ్ణుంచి తేగలదు తను అటువంటి బొమ్మ? భర్త కూడబెట్టిన డబ్బు, ఉన్న కొద్దిపాటీ బాంకులో వెయ్యగా, నెలా వచ్చే వంతై రూపాయల వడ్డీతో ఎలాగో రోజులు గడుపుకువస్తూంది. బాబు కేలోటూ లేకుండా చూసుకువస్తూంది. కొండపల్లిబొమ్మలు కొని పెట్టింది. ఇప్పుడు స్కూల్లో వేసింది. వాడిని పెంచి, పెద్దచేసి ఒక ఇంటివాడిని చెయ్యాలని బతుకు ఈడుస్తూంది చాలీచాలని డబ్బుతో. ఇప్పుడిలా ఈ జ్వరం ముంచుకువచ్చింది. ఏం దారి?

మూసుకుని నీరసంగా ఉన్న కొడుకు కళ్ళలోకి చూసిందామె. అచ్చు ఆయన కళ్ళే, ఆయన ముఖమే.

ఆయనముఖం...ఆఅమాయికపునవ్వుతో...ఎప్పుడూ అదే నవ్వు ఆ ముఖంమీద. ఒక్కనాడూ ఆయన దమమీద విసుక్కోడంకాని, చిరాకుపడడంకాని జరగలేదు. ఎప్పుడూ తన సంతోషం, తన ఆనందంకోసమే ఆయన ప్రయత్నం. ఆయన ధ్యాస ఎప్పుడూ తనవిగురించే. ఆయనకెప్పుడు తనుగురించి ఏ కోరికలూ ఉండేవి కావు. పెళ్ళి అయ్యాక మూడేళ్ళు మూడు క్షణాల్లా గడిచిపోయేయి. "అరుణా, నీ పేరుకి తగ్గట్టు, ఎర్ర చీరలో ఎంత అందంగా ఉంటావో చెప్పలేను. సూర్యుడు అస్తమిస్తున్నప్పుడు రక్తవర్ణంగుతో ఉంటాడు చూశావూ? ఎంత బావుంటాడని? అలానే నువ్వూను. ఎర్రచీరే కట్టుకుంటుందేమో రతీదేవి? నిన్ను ఎర్ర చీరలో చూస్తే అలా అనిపిస్తుంది. రిబ్బన్ బోర్డరు జరీఅంచు ఎర్రచీరకోసం గాలిస్తున్నాను. సరిఅయింది దొరకటంలేదు." వద్దంటే వినేవారుకారు. "ఆ నెక్లెసు, పొర్లది, అటువంటిది నీ మెడలో ఉంటేనా?" "నన్ను ఆభరణాలతోనూ, చీని చీనాంబరాలతోనూ తూచకండి, నన్ను నన్నుగానే చూడండి" అని అంటే, "కాదు, అరుణా, అందాన్ని పూజచెయ్యాలి. నీకు అందం, గుణం రెండూ కలిసేయి. నిన్ను పూజచెయ్యడానికి ఇవన్నీ ఏపాటివే?" అనేవారు. 'పువ్వులతో చెయ్యండి. నా తలలో మల్లెలు మీ చేతులతో ముడవండి. ఎర్రగులాబిని నాసికలో మీ చేతులతో తురమండి. అంతకన్న మహాభాగ్యం నాకేం కావాలి?' అని అనుకొనేది, చెప్పేది. ఆయన వినేవారా? "ఎరుపు శుభం, అరుణా!" అనేవారు. శుభం! ఎరుపు! ఎర్రటి రక్తవర్ణమదుగు. అందులో

అత్తరువుల పరిమళాలు అలదుకో!

ఎస్. చంద్రం

నవత్రపనొలికించు నవోఢలా
నట్టాడుతూ వచ్చింది వసంతం!

ప్రపూర్ణారుణ పల్లవాలతో,
పచ్చపచ్చని పర్ణాలతో
ప్రకృతి చేసుకుంటూంది సీమంతం!

పూర్వాచల రవిబింబంలో
అపూర్వంగా గోచరమయింది నవతేజం!
మానవ ప్రగతికి అదొక
మహాపథ సంకేతం!

గతానుభవ స్మృతులతో బిత్తరపోక,
నితాంతం జీవితంలో అత్తరుల పరిమళాలు
నీలో ఒత్తుగా అలదుకో!

శోకానలంతో నీ ఎద మండినప్పుడు,
బాధాజ్వాలతో నీ పెదాలు ఎండినప్పుడు
మృదులాశా మధుకణాలను
మెండుగా నీ డెందంలో వర్షించుకో!

ప్రగాఢకోప సంతమసం నిన్ను పట్టి
చుట్టుముట్టితే,

ప్రచండాభిజాత్యం నిన్ను పరిభ్రమింపజేస్తే
కష్టాల కాలనాగులు నిన్ను కాటెయ్య
జూస్తే!

తటుక్కున గుప్పెడు సహనామృతాన్ని
గుటుక్కున మింగివెయ్యి!

అప్పుడు చూడు! నీలో పెల్లుబికివచ్చే
అంతులేని ఆనందసౌరభాల అగరుధూమ
తరంగాలు! *

అతను. తనపేరు అరుణ. ఏం శుభం! అతని రక్తం తన చేతులకి, ముఖానికి, నుదుటికి పూసుకుంది పిచ్చి దానిలా. "ఎరుపు శుభం, అరుణా!" అన్నారు.

అరుణ భోరున ఏడ్చింది.'ఏమండీ, మీరెక్కడున్నారు? ఎక్కడికి పోయేరు, నన్ను దిక్కుమాలినదాన్నిగా చేసి? అనంతాకాశంలో ఎక్కడో కళ్ళకి కనిపించకుండా ఉండి మమ్మల్ని చూస్తున్నారా? చూడండి, బాబు ఎలా అయిపోయేడో! మూసిన కన్ను తెరవలేదు. ఏం చెయ్యమంటారునన్ను?ఏమిటి మీ ఆజ్ఞ?నాతోమాటాడరూ? దేవుడు నాతో మాట్లాడవద్దని మీకు చెప్పేడు కదూ? నేను పాపిష్ఠి దాన్ని మీరు పుణ్యంచేసుకున్నారు. పుణ్యాత్ములు భూమిమీద అట్టేకాలం ఎలా ఉండగలరు, పాపులమధ్య? మిమ్మల్ని మా మధ్య ఉంచుకొనే అదృష్టం మాకెక్కడిది?'

డాక్టరుగారు బొమ్మ ఏదన్నా తెలివివచ్చేసరికి చేతిలో పెట్టమన్నారు. జ్వరం పోతుందని కాదు, అందువల్ల బాబు మనసు కుదుటబడుతుందని. కాని ఏదో ఒక బొమ్మ బాబుకక్కరలేదు. ఆ బొమ్మే కావాలి. "అదే, ఆ జపానుబొమ్మే కావాలమ్మా. నేనే కీ ఇస్తానమ్మా" అన్నాడు. కలవరిస్తున్నాడు. ఆ బొమ్మ చాలా ఖరీదు. అయినా కొందామని కాళ్ళు అరిగేటట్టు నిన్న, ఇవాళ ఉదయం ఊరల్లా గాలించింది. అది జపాన్‌లోనే దొరుకుతుందిట!

రెడ్డిగారినే అడగాలా? తల రెండు చేతులతోనూ బిగపట్టుకొని, మంచం దండానికి ఆన్చి నేలమీద కూర్చున్న ఆమె మనసులో ఈ ఆలోచన తళుక్కున మెరిసింది. కాని ఆ ఆలోచన రాగానే, అదేతప్ప వేరు మార్గం లేదన్న కరకు నిజంకూడా స్ఫటికంలా తేటతెల్లమయింది! ఆ నిజాన్ని మనసు గ్రహించగానే పిడుగు పడ్డట్టు మ్రాన్పడిపోయింది. మనసు చైతన్యం పోగొట్టుకుంది. మెదడు స్తంభించిపోయింది క్షణకాలం, ఏహ్యాభావంతో, భయంతో, జుగుప్సతో. మేడ మీది మోతుబరి రెడ్డిగారు పెనుభూతంలా, భయంకరమైన వెయ్యితలల సర్పంలా, రాక్షసుడులా ఆకాశమంతయు ఆమె కళ్ళకు కట్టేరు. తను వెళ్ళగానే అందుకనే కాచుకొనిఉన్న ఆ పాము విషం కక్కుతూ కాటువేస్తుంది! ఆ పెనుభూతం తనని మింగుతుంది! కబంధహస్తాలతో తనను బంధిస్తాడు. ముక్తి మరింక తనకుండదు. తన బతుకు, తన పరువు, ప్రతిష్ఠ అంతా అక్కడితో ఆఖరు. ఆ తరవాత తన కాత్మహత్యే శరణ్యం. ఆత్మహత్య మహాపాపం. కాని తప్పనిసరి అవుతుంది. తనకు నరకం తప్పదు. ఆయన్ని ఆ లోకంలో కూడా చూడడం కల్ల. ఆయన తమలో తాము నవ్వుకుంటారు. పాతివ్రత్యం, స్త్రీధర్మం, ఆదర్శమహిళాత్వం, ప్రేమ, ఆత్మీయత అందుకు ప్రాణాలిస్తానని ఒకనాడు తను అనడం—అన్నీ ఉత్తకబుర్లు, బూటకం అని తనకు తెలుసును అన్నట్టు జాలిగా నవ్వుకుంటారు.

ఈ విషనాగు పడగ ఎత్తిఉంది. తనకు తెలుసు. ఆ పడగమీది మణి ఆ బొమ్మ! బాబుకి ఆ మణి కావాలి. తను చెయ్యి చాచితే పాము కాటువేస్తుంది. అదీ తనకి తెలుసు.

రెడ్డిగారు ఆ బొమ్మ ఎందుకు తెచ్చేరో ఇప్పుడామె కర్థమయింది. అతని స్నేహితుడు జపానునించి తెచ్చి ఇచ్చేడుట! బాబు అన్నాడు. ఆ బొమ్మని జపాన్‌నించి కోరి తెప్పించి, కోరి బాబుని పిలిచి ఆ బొమ్మని చూపించి, కీ ఇచ్చి, ఆడించిచూపి,ఒకసారి తాకనిచ్చి,బాబు మనసులో భూతంలాటి కోరిక రేపి, దానితో జ్వరం రాగా, పరిస్థితి ప్రమాదంగా మారగా, డాక్టరు అటువంటి బొమ్మ బాబుకిస్తే బావుణ్ణని అనగా,అటువంటి బొమ్మఎక్కడా దొరకకపోగా,బాబుప్రాణాలుకాపాడుకోడంకోసంతనేదన్నా త్యాగం చేస్తుందని ఆ వెయ్యితలల పాముకి నిర్ధారణగా నమ్మకం కుదరగా . . . తను ఆ మేడమెట్లు ఒక్కొక్కటే ఎక్కివెళ్ళి ఆ గదిలో ప్రవేశించగా . . . తను ఎందుకు వచ్చిందో అర్థమయినట్టు నవ్వుతూ, బొమ్మకేసి ఆ రాక్షసుడు వేలు చూపించి చిరునవ్వు నవ్వగా, తను ఔనని తల ఊపగా, అతడా బొమ్మతీసి తన కందిస్తూ, తనని బాహువుల్లోకి తీసుకుంటాడు. అదంతా ముందుగా అతడనుకొని చేసిన పన్నాగం. హే భగవాన్, ఆఖరి కిదా నా నుదుట రాసేవు! ఏమండీ? ఎక్కడున్నారు? మాటాడరేం? నన్ను రక్షించండి. బాబు జ్వరం పోగొట్టి, నన్ను మీ దగ్గిరకి తీసుకుపోండి.

ఆమె మనసు చీలికవాలికలై, ఆమె గుండె బద్దలయి రక్తంగా మారి, రక్తం ఆవిరై మనసు లోతులలోంచి తేలి, కళ్ళలో తుపానుగా, వర్షంగా మారి ధారాపాతంగా కురిసింది. ఆమె ఏడ్చిఏడ్చి, అలసి సొలసి, అలానే నిద్రపోయింది.

బాబు మూల్గులతో ఆమెకి తెలివివచ్చింది. అతడి ఒంటికి చెయ్యి తగిలి, చుర్రున కాలింది. ఆమె అదిరిపడి లేచింది. బాబు కళ్ళువిప్పి ఆ విశాలమైన నేత్రాలతో ఆమెకేసి చూస్తున్నాడు. ఆమె అతడిమీద వంగి అతడి చెక్కిళ్ళు తన చేతుల్లోకి తీసుకొని ఆత్రంగా, లాలనగా గద్గదకంఠంతో అడిగింది: "జావ తాగుతావా, తండ్రీ? ఎలా ఉంది, నాన్నా, ఒంట్లో? నా బంగారుకొండ కెలా ఉంది? మందు ఒక్క మోతాదు తాగు. ఏం బాబూ?"

బాబు ఏమీ మాట్లాడలేదు. ఆమె కళ్ళలోకి తదేకంగా పిచ్చివాడిలా నీరసంగా చూసి, "బొమ్మ, ఆ బొమ్మ కావాలమ్మా. నాకింకేం వద్దు!" అని నీరసంగా కళ్ళు మూసుకున్నాడు. ఆమె ఎంత కుదిపినా, పిలిచినా, లాలించినా, ఏడ్చినా, మొత్తుకున్నా అతనికి తెలివి రాలేదు. మళ్ళా జ్వరం కమ్ముకువచ్చింది. తెలివి పోయింది. నీరసంగా అప్పుడప్పుడు పెదవులు కదులాడుతున్నాయి, బొమ్మ, బొమ్మ . . . అన్న ఉచ్చారణ చేస్తున్నట్టు. ఆ ఉచ్చారణలు ఆమె గుండెకు బాకులా గుచ్చుకున్నాయి. "బొమ్మ, బొమ్మ" ఒకొక్క బాకు! డాక్టరన్నారు— "బాబుకి తెలివి వచ్చేసరికి ఏదో బొమ్మ చేతిలో పెట్టం"డని. ఏదో బొమ్మ కాదు, ఆ బొమ్మే . . . ఆ బొమ్మే . . . కత్తిపోటు . . . బాబుకళ్ళు ఆ బొమ్మ కోసం వెతికేయి. తను బాబుకి అది ఇవ్వలేకపోయింది. బొమ్మ కనిపించకపోగానే కళ్ళు మూసుకున్నాయి, మందు అక్కర్లేదు, జావ తాగడు, ఏమీ తినడు, తాగడు. బొమ్మే కావాలి. తెలివి వచ్చినప్పుడు తను బొమ్మ ఇవ్వలేకపోయింది. ఇప్పుడు తెలివి పోయింది. ఏం జేసినా మరి తెలివి రాలేదు. మరి తెలివి రాదా! బాబు తనకిక దక్కడా? దక్కడూ? తనేం కావాలి? తన బతుక్కి అర్థమేమిటి? బొమ్మ — ఆ బొమ్మని తెచ్చి పెట్టలేక బాబు ప్రాణాలు తీస్తుందా? తీసి...బాబు లేకపోతే తను బతకలేననుకుంటూందా? తనెందుకింత కఠినురాలు? నీచురాలు . . . ఈ అందం ఈ ఒళ్ళు అంటే తనకు జుగుప్స. 'భగవాన్, ఈ అందం, ఈ ఒళ్ళు లేకుండా కేవలం మాతృహృదయమే ప్రతిబింబించేటట్టు చెయ్యి నాకు బదులుగా' అని రోజూ కోరుకుంది ఆయన పోయిననాటినించీ. కాని, ఇప్పుడు? ఆ మాతృహృదయాన్నే బాబు కోరినప్పుడు, తను ఎక్కువ విలువనిస్తున్నది తన అందానికేనా? ... తన ఒంటికేనా? తన అందంకోసం, తన ఒంటికోసం ఏవో అపోహలతో,దేనికైతే తను ప్రతిరూపం అని అనుకుందో, ఆ మాతృత్వాన్ని మంటగలిపి బాబు ప్రాణాలను బలి ఇస్తుందే?. . . మరింక బాబు కళ్ళు విప్పడు. అంతే. అంతా అయిపోయింది. "బాబూ! ఒక్కసారి కళ్ళు విప్పి చూడు! నీకోసం నేను బొమ్మ తెచ్చేను, బాబూ! ఇదుగో, నువ్వు కలలు కంటున్న బొమ్మ!.. ఆ రాక్షసుడు కలలుకంటున్న ప్రాణమున్న బొమ్మని అతడికిచ్చి, నువ్వు కలలుకంటున్న ప్రాణంలేని బొమ్మని తెస్తానురా, నా బంగారుతండ్రీ! కళ్ళు విప్పవూ? నాకేసి చూడవూ?"

బాబు కళ్ళు విప్పలేదు. అతడి శ్వాస తగ్గుతున్నట్టనిపించింది. అంతే ... అయిపోతూంది. .. దీపం ఆరిపోతూంది. ఒకవేళ బాబు కళ్ళు విప్పి ఆఖరుసారిగా చూసినప్పుడు బొమ్మ చూపిస్తే, వెంటనే కళ్ళు మెరిసి, జీవంవచ్చి లేచి కూర్చోవచ్చు. కూర్చుంటాడు!ఆ బొమ్మ కనిపిస్తే చాలు. అది తెచ్చి మంచంపక్కన ఉంచిన వెంటనే...బాబుకి తెలిసిపోతుంది తన బొమ్మ వచ్చిందని. వెంటనే కళ్ళు తెరుస్తాడు... అది నిజం.

సంజ చీకటి పడింది. ఆమె ముఖం గంభీరముద్ర దాల్చింది. ఆమె కృతనిశ్చయురాలై లేచి నిల్చుంది. ఆమె అనుకొంది: 'ఈ రోజున ఈ అందాన్నీ, ఈ ఒంటినీ మాతృహృదయంముందు బలి ఇస్తున్నాను.' ఆమె మనసులో ఏ భావమూ లేదు. ఏ వికారమూ లేదు. ఆమె మనసు నిర్వికల్పసమాధి పొందింది.

కలలో, నిద్రలో నడుస్తున్నట్టు ఆమె నడుచుకుంటూ బయటికి వెళ్ళింది. బయట ఎవ్వరూలేరు. ఆమె అదేవీ గమనించడంలేదు. ఎదురుగా,మీది అంతస్తులో రెడ్డిగారి గదిలో దీపం వెలుగుతూంది. ఆమె ఆలా పూనినదానిలా నడుచుకుంటూ వెళ్ళి మేడమెట్లెక్కింది. రెడ్డిగారి గది తలుపు తెరుచుకొనిఉంది. ఆమె ఆ గదిలో ప్రవేశించింది.

ప్రవేశించగానే ఆమె కెదురుగా టేబిలుమీద కనిపించినది ఆ జపాన్‌దేశపు గెయిషాబొమ్మ! పాము పడగ మీదిమణి పాముపక్కనే ఉంది. రెడ్డిగారు పక్కనే పడక కుర్చీలో కూర్చొని ఏదో పుస్తకం చదువుకుంటున్నారు. ఆమె వచ్చిన అలికిడి కాగానే పుస్తకం కిందికి దించి, ఆమెను చూసి దిగ్భ్రాంతుడై. "మీరా!" అన్నారు లేచి.

అతడు కారునలుపు, కృష్ణసర్పంలా. నల్లనయిన అతడి ముఖంలో ఎర్రటి కళ్ళు పాము కళ్ళలా తళతళా మెరుస్తున్నాయి. ఉంగరాల జుత్తునించి వాసననూనె పరిమళం విరజిమ్ముతూంది. కళ్ళలాల్చీ వేసుకొని, పంచ కట్టుకున్నాడు. నాలుగువేళ్ళకీ ఉంగరాలు మెరుస్తున్నాయి.

పాము లేచింది. కాటువేస్తుంది. కబంధుడు తన హస్తాలను చాచుతున్నాడు. తనని ఆక్రమించుకుంటాడు. తనకి తెలుసు. ఈ త్యాగం తప్పదు. తప్పయినా, ఒప్పయినా మాతృత్వంకన్న ఎక్కువకాదు, తను త్యజించబోయే వస్తువు.

"మీరా?" ఆయన మళ్ళీ అన్నారు.

ఆమె అంది నిదానమైన గొంతుతో: "నా బాబుకి ఆ బొమ్మ నెందుకు చూపించేరు? ఆ బొమ్మకోసం

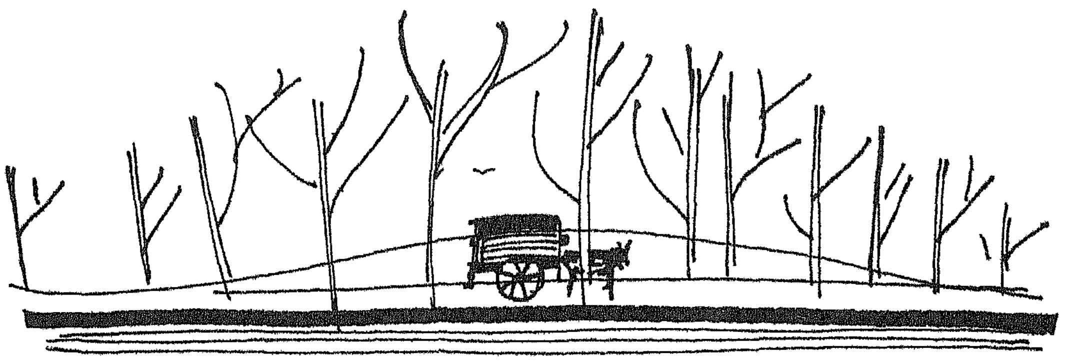

నీడలేని నడక — చిత్రం—ఎస్. ఆనందవల్లి (మద్రాసు-21)

బాబు జ్వరంపెట్టుకున్నాడు. స్పృహ పోయింది. ఆ బొమ్మకోసం ప్రాణాలు పోగొట్టుకుంటున్నాడు. ఆ బొమ్మ ఒక్కసారివ్వండి. తెలివివచ్చినప్పుడు చూపిస్తే వాడి ప్రాణాలు దక్కచ్చు." ఆ మాటలు ఆవేశరహితంగా అని ఆమె ఊరుకుంది, తల దించుకుని.

రెడ్డిగారి గొంతు ఆవేశపూరితమయింది. "బాబుకి జ్వరమా? బొమ్మకోసం...ఈ బొమ్మకోసం బెంగ పెట్టుకున్నాడా? ప్రాణాలు పోతాయా? ఏమి టంటున్నారు మీరు?"

ఆమె ఒకే ఒక మాట అంది. "ఔను."

ఎందుకింకా ఇతడికీ నటన? ఎలకతో పిల్లికెందుకీ చెలగాటం? ఉచ్చులన్నీ తనచుట్టూ బిగుసుకుపోయేయి. ఉచ్చులు బిగించినవాడు ఎంతన్నా నటించవచ్చు. తను ఇప్పుడు అతని బొమ్మ. ప్రాణమున్న బొమ్మ! తనకు కావలిసింది ప్రాణంలేని మరబొమ్మ.

అతడు లేచి టేబిలుమీద ఉన్న బొమ్మ తీసి దగ్గిరగా వచ్చేడు. ఆమె బొమ్మకేసి మంత్రముగ్ధలా చూస్తూ నిల్చుంది. అదుగో ... అతడి నల్లటిచెయ్యి ... హస్తం ... రాక్షసుడి హస్తం ... ప్రాణమున్న బొమ్మకోసం ముందుకువస్తోంది.

అతడు బొమ్మను ముందుకువచ్చిన ఆమె హస్తంలో ఉంచుతూ అన్నాడు: "ఇదండి బొమ్మ. దీనికోసం మీరు రావాలా? పొరుగింటి కుర్రాణ్ణి పంపితే ఇవ్వనా? మీరిక్కడికి రావడం బాగోదు. నాగురించి అందరూ ఏవేవో అనుకుంటారు. మీరు ఇలా రావడం మీకు మంచిది కాదు. భాస్కర్ అంటే నా కదోవిధమైన అపేక్ష, ఎందుకో చెప్పలేను. అతనికోసమనే ఈ బొమ్మ తెప్పించేను, పుట్టినరోజున కానుకగా పంపుదామని. మీరింక వెళ్లండి." అతడు అటు తిరుగుతూ ఆగి అన్నాడు: "ఉండండి. బాబుకి బత్తాయిపళ్లు తీసుకు వెళ్లండి . . . ఇస్తాను" అంటూ చకచకా మరో గదిలోకి వెళ్లేడు.

ఆమె స్తంభీభూతురాలై, చేతనున్న బొమ్మకేసి చూస్తూ ఉండిపోయింది. తన చెవులని తానే నమ్మలేకపోయింది. రెడ్డిగారు వెళ్లిన గదికేసి చూస్తూ నిలబడిపోయింది. ఆమె ఒళ్లంతా ఒక్కసారిగా చల్లబడిపోయింది. ఆమె కళ్లకు కట్టిన వెయ్యిపడగల సర్పం, కబంధుడి హస్తాలు, రాక్షసుడు—అన్నీ మాయమైపోయాయి. తన కృతనిశ్చయం ... తను ఏం ఇవ్వడానికి వచ్చిందో, ఆ ప్రాణమున్న బొమ్మ మాయమైపోయింది. తను మళ్లా యథారూపంగా తనే, అరుణ. తను అరుణగా మారిపోయింది. తను అరుణే. ఇంకా అరుణే. తన భర్త అరుణ్ణి. అతడి ప్రేమల ఊహల ప్రతిరూపం. ఆమె తన నిజస్థితి పొందింది.

నిజస్థితికి రాగానే ఆమెకు తను ఎక్కడున్నదీ గుర్తుకు వచ్చింది. ఆమె శరీరం కంపించింది. ఇది రెడ్డిగారి ఇల్లు! ఈ ఇంటివేపు కన్నెత్తి చూసేందుకే ఏ స్త్రీ అన్నా సిగ్గుపడిచస్తుంది. అటువంటిది తను ఈ ఇంట్లో— అతడి గదిలో—చేతిలో అతడిచ్చిన బొమ్మతో—అమ్మో! ఏమిటిది? ఎలా జరిగింది? బాబు ... బాబుకోసం ... అతను మంచివాడు. బాబంటే అతని కభిమానం.

ఔను. కాని అలా అందరూ అనుకుంటారా? అతను మంచివాడు. బాబంటే అభిమానంవల్ల అడగగానే బొమ్మ ఇచ్చేడన్నా నమ్ముతారా? ఎందుకు నమ్ముతారు? అతనే అన్నాడు, "మీరు రావడం మంచిదికాదు, ఇక్కడుండడం మంచిది కా"దని. కబురుచేస్తే ఇచ్చి ఉందునన్నాడు. అందరూ అతణ్ణిగురించి ఏం అనుకుంటున్నారో, తను అతడి గదికి వెళ్లినందుకు ఏమనుకుంటారో అతడికి తెలుసు. తను రావడం ఎవరన్నా చూసేరేమో? లేదు. . . చూడలేదు!

ప్రాణంలేని బొమ్మ తనకి దొరికింది. ప్రాణంఉన్న తన బొమ్మ తన దగ్గిరే ఉంది. అతడు దానిని కోరలేదు. కాని ఎవరు నమ్ముతారు? నమ్మరు ... నమ్మరు. ఈ బొమ్మని అందరూ చూస్తారు. బాబుమీద ప్రేమకొద్దీ అతడిచ్చేడంటే నమ్మరు. ఆ నిజం ఎవ్వరూ నమ్మరు. లేని కళంకం తన కంటగడతారు. కళంకం . . . తనకి! ప్రాణమున్న తన బొమ్మ పదిలంగానే ఉంది. ప్రాణంలేని బొమ్మ తనచేత. అందరూ ఈ బొమ్మ చూసి, తన బొమ్మ తనవద్దే ఉందంటే నమ్మరు.

రెడ్డిగారింక వస్తారు. పళ్లు ... బాబుకోసం ... పళ్లు . . . బాబూ! . . . బాబూ! ఈ బొమ్మలన్నీ నీ కెందుకు? నేనున్నాను బాబూ, నీకు! ఈ ప్రాణమున్న బొమ్మ, నీ తల్లి సురక్షితంగా ఉందిరా, తండ్రీ. నీ తల్లి కళంకరహితురాలురా, నాన్నా: ఏ కళంకం అంట నివ్వను నీ తల్లికి. అంటనివ్వను.

ఆమె తల గిర్రున తిరుగుతూంది. బొమ్మ జారి కింద పడింది.

ఆమె గదిలోంచి పరిగెత్తుకుంటూ పోయి ఒక్క ఉదుటున మెట్లుదిగి వెళ్లి, తన ఇంట ప్రవేశించి తలుపు గడియపెట్టి, కొడుకుపక్కన మంచంమీద కూలబడింది.

"బాబూ, నేను వచ్చేనురా! నిప్పులాంటి నా మనసు... నీ తండ్రి ఆశీస్సు ... నీ వేడిని హరిస్తాయి. బాబూ, చూడు!" అంటూ అతడి తల తన వక్షానికి అదుము కొని రోదించింది.

బాబు పలకలేదు. చలనంలేకుండా పడి ఉన్నాడు.

ఆమె అతడి కళ్లలోకి దీక్షతో చూసింది. "కళ్లు విప్పు, నాన్నా. నన్ను చూడు. నా కళ్లలోకి చూడు. నీకు కావలిసిందంతా నా కళ్లలో ఉంది. అపారమైన ప్రేమ, వాత్సల్యం ... ఏం లేదు నా దగ్గిర? నా ప్రాణం . . . నా ప్రాణం తీసుకో, నా తండ్రీ."

బాబు మెల్లిగా కళ్లు విప్పేడు. ఆమె మనసు విప్పారింది. కొట్టుకుంది.

బయట తలుపు కొడుతున్న చప్పుడయింది. రెడ్డిగారి గొంతు వినిపిస్తోంది. "అమ్మా, తలుపు తియ్యండి. బాబుకి ఈ బొమ్మ ఇవ్వండి. డాక్టరు నాతో చెప్పేరు, బాబు బొమ్మకోసం కలవరిస్తున్నాడని. అందుకు తెచ్చేను. బాబుకి ఈ బొమ్మ ఇవ్వండి!"

ఆమె చరాలున తలుపు దగ్గిరికి వెళ్లి అరిచింది కోపంతో: "మమ్మల్నిలా బతకనివ్వండి, బాబూ! వెళ్లండి. బాబుకి ప్రాణంలేని మీబొమ్మ అక్కర్లేదు. వాడి తల్లిని నేనున్నాను. నేను బాబుని బతికించుకుంటాను. మమ్మల్నిలా బతకనివ్వండి. మా పరువుప్రతిష్ఠలిలా ఉండనివ్వండి. వెళ్లండి . . . వెళ్లండి." ఆమె రోషంతో ఏడ్చింది. సిగ్గుతో, లజ్జతో ముఖం ఎర్రబారింది.

బాబు దగ్గిరికి వచ్చి, విప్పారిన అతడి కళ్లలోకి చూస్తూ అంది: "మీ అమ్మని, నాన్నా, నా కళ్లలోకి చూడు! నా కళ్లలోకి చూడు." ఆత్మశక్తి అంతా వినియోగించి అతడి కళ్లలోకి చూస్తూ కోటి దేవుళ్లకు మొక్కుకుంది అరుణ.

బాబు ఆమె కళ్లలోకి నీరసంగా చూసి, "అమ్మా ... ఆ బొమ్మ లేవూ!" అని మైకంగా అన్నాడు. అంటూనే అతడి కళ్లు మూతలు పడ్డాయి, ఈసారి ఎప్పటికీ.

అనంతవాయువులలో, అంతరిక్షంలో, నక్షత్ర మండలాలలో, స్వర్గంలో ఎక్కడో మనకు తెలియని లోకంలో ఎన్నో బొమ్మలతో ఆడుకుందామని బాబు ఆత్మ ఎగిరిపోయింది!

జీవంలేని అతడి దేహంమీద పడి ఆమె పిచ్చిదానిలా కేకపెట్టింది. "బాబూ, నా బంగారుకొండా! ఎక్కడికి పోయేవురా నన్నొదిలి? ఏమంటి! ఎక్కడున్నారు మీరు? నన్నూ తీసుకపోరూ!" ఆమె రోదిస్తూ బాబు శరీరం మీద పడింది. ఆమె ఒళ్లు చలనం కోల్పోయింది.

ప్రాణాలుండే బొమ్మలలోని ప్రాణాలు పోయేయి. ప్రాణంలేని బొమ్మలు మిగిలేయి. ★